

Posudek diplomové práce Pavly Mezlíkové *Zahraniční služba československých a českých diplomatů v 80. a 90. letech*. Pracoviště orální historie – soudobé dějiny, Fakulta humanitních studií UK, 2019.

Pavla Mezlíková předkládá k obhajobě diplomovou práci, zaměřenou na specifickou profesní skupinu, pracovníků v diplomatických službách. Autorka se ve své práci zaměřila na některé aspekty každodenního života a práce diplomata, specifika profese a výjezdů do zahraničí. Text má logickou strukturu, je veden od historického kontextu československé (a posléze české) zahraniční politiky, přes představení metodologické stránky až k dílčím tématům „diplomatického života“, jež jsou zpracována primárně s využitím rozhovorů.

Nyní několik komentářů k jednotlivým částem textu. Zařazení úvodní kapitoly, jež postihne historický kontext, bylo samozřejmě nezbytné. Diplomantka ve stručnosti představuje zrod a posléze vývoj čs. diplomacie od vzniku samostatného Československa až do konce tisíciletí, konkrétně do roku 1999, vstupu České republiky do Severoatlantické aliance. Z hlediska historických období je pak práce vystavěna tak, aby postihla především změny související s transformací společnosti po roce 1989, včetně srovnání let osmdesátých a devadesátých. Zásadní milník je pak rozpad federace k 1. lednu 1993. Autorka se však v historickém úvodu snaží postihnout celé období, namísto toho, aby se soustředila na dekády, jež jsou důležité pro interpretační část její práce. Navíc pracuje jen s několika málo publikacemi, zejména přehledovou prací Jindřicha Dejmka (*Diplomacie Československa*) a texty tří bývalých ministrů zahraničí: Jiřího Hájka, Jiřího Dienstbiera a ministra Chňouška (viz bibliografie). Zde považuji za nejproblematictější, že v metodologické části tyto práce lépe nepředstaví a kriticky nehodnotí, s reflexí doby, v níž vznikaly. To se pak negativně promítá v postižení historického kontextu, zvláště v části věnované období tzv. normalizace.

Z hlediska pramenné základny lze ocenit, že autorka využila (byť v omezené míře) i prameny archivní; text je však primárně vystavěn na devíti rozhovorech s (zejména bývalými) diplomaty, resp. jednou ženou. V realizaci terénního výzkumu spatřuji největší přínos práce, jelikož se diplomantce podařilo získat poměrně zajímavý soubor osobních příběhů a zkušeností lidí, kteří se věnovali či věnují diplomacii. Potenciál tohoto materiálu se bohužel nepodařilo zúročit v interpretační části práce; ta zůstává spíše souhrnem vybraných úryvků z rozhovorů, byť se v úvodu jednotlivých dílčích kapitol o interpretační přístup autorka nesměle pokouší. V rámci obhajoby bych ráda diplomantku požádala o hlubší reflexi některých témat, jež zůstala v textu opominuta, například loajalita vs. osobní zájem či národní hrdost.

Byť je předkládaný text kvalitativně na mnohem vyšší úrovni než předchozí verze práce, stále se diplomantka dopouští mnoha zjednodušení, nepřesností, nejasného vymezení některých konceptů. Mé celkové hodnocení negativně ovlivňuje také skutečnost, že diplomantka nezpracovala některé důležité komentáře, které jsem jako vedoucí k pracovní verzi textu měla (například k závěru práce).

Vzhledem k nedostatkům textu hodnotím práci stupněm 2 (velmi dobře) až 3 (dobře); konečné hodnocení by mělo zohlednit posudek oponenta a výkon diplomantky při obhajobě.

Lenka Krátká

4. 9. 2019